

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentaminen

Verkostoituvat vammaispalvelut 16.5.2025

Kaarina Tuokko
Sirkka Sivula

Aikataulu

- Valmistelu aloitettu 27.3.2025
- Lausuntokierros 12.5.-23.6.2025
- Hallituksen esitys eduskuntaan budjettilakiaikataulussa 22.9.2025
- Muutokset voimaan 1.1.2026

Tavoitteet

Muutoksen tavoitteena on yhdessä aiemmin tehtyjen muutosten kanssa

- säilyttää vammaispalvelulaki vammaisille henkilöille tarkoitettuna erityislakina
- turvata eri elämänvaiheissa elävien vammaisten henkilöiden erityispalveluiden saatavuus ja perusoikeuksien toteutuminen
- turvata hyvinvointialueiden edellytykset rahoittaa vammaispalvelut

Keskeiset ehdotukset

- Muutetaan pykälän kirjoitustapaa ja rakennetta aiempaa selkeämmäksi
 - Soveltamisolapykälän asiasisältöä ei ole tarkoitus muuttaa siltä osin kuin eduskunta on hyväksynyt säännökset.
- Lisätään soveltamisolapykälään uusi elämänvaiheita koskeva säännös
 - Tarkoituksena on auttaa erottamaan eri elämänvaiheisiin tavanomaisesti kuuluva avun ja tuen tarve sellaisesta vamman tai sairauden aiheuttamasta välttämättömästä avun ja tuen tarpeesta, johon tulee vastata vammaispalvelulain mukaisilla palveluilla.

Elämänvaiheita koskeva säännös (2 §:n 4 mom.)

- Tämän lain perusteella järjestetään palveluita niille vammaisille henkilöille, joiden toimintarajoitteesta johtuva välttämätön avun ja tuen tarve poikkeaa kyseessä olevaan elämänvaiheeseen tavanomaisesti kuuluvasta avun ja tuen tarpeesta.
- Elämänvaiheilla tarkoitetaan tässä laissa lapsuutta, nuoruutta, aikuisuutta ja vanhuutta.
- Lain tarkoitus tulee ottaa huomioon arvioitaessa eri elämänvaiheissa olevien vammaisten henkilöiden oikeutta saada tämän lain perusteella palveluita.
- Arvioinnissa tulee lisäksi ottaa huomioon palveluiden jatkuvuus silloin, kun vammainen henkilö on käyttänyt vammaispalveluita aiemmissa elämänvaiheissa.
- Tarkoituksena on, että vammainen henkilö voi toimia yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä kaikissa elämänvaiheissa.

Taloudelliset vaikutukset

- Soveltamisalasäännöksen eduskuntakäsittelyssä syksyllä 2024 poistettiin elämänvaiheita koskeva säännös, koska sitä ei ollut budjettilakien käsittelyaikataulussa mahdollista täydentää perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla.
- Muutoksen johdosta budjettiin lisättiin varmuuden vuoksi 20,2 miljoonaa euroa.
- Koska elämänvaiheita koskeva säännös ehdotetaan lisättäväksi uudelleen soveltamisalasäännökseen, voidaan palata alkuperäiseen budjettiin ja vähentää eduskuntakäsittelyn aikana varmuuden vuoksi varattu 20,2 miljoonaa euroa budjetista.

Vaihtoehtoiset säätämistavat

- Vammaispalvelulaki jäisi voimaan sellaisenaan
 - Ennustettavuus sekä oikeusturva olisi heikompi
 - Vammaispalvelulain säilyminen erityislakina ja palveluiden saatavuus voisi heikentyä.
- Vammaispalveluiden eriyttäminen työikäisten ja työskentelyiän ylittäneiden välillä perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeV 79/2022 vp) esitetyn mukaisesti.
 - Kaventaisi vammaisten ihmisten oikeuksia.
 - Palveluita tarkoitus myöntää myös eläkeiässä oleville vammaisille henkilöille.
- Vammaispalvelulain palvelukohtaisten myöntämisedellytysten tarkentaminen
 - Tarpeet eri elämänvaiheissa on jo nykyisten säännösten mukaan otettava huomioon.
 - Säännösten avaaminen olisi riski ja epätarkoituksenmukaista sekä vammaisten ihmisten että hva:n osalta.